NER 147.

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Piątek dnia 4 Grudnia v. s. 1831 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 25 Listopada.

Przez naywyższe ukazy J. C. M. do Rządzącego Senatu: *D. 2 listopada*, starszy lekarz 19go półku strzelców sztabs-lekarz *Hulkowski*, mianowany assesorem kollegialnym. — *D. 7. listop.* opiekun honorowy i członek rady instytutow moskiewskich wice-admirał *Sablin*, wyniesiony na Rzeczywistego Radcę Taynego. — Radca stanu Dymitr *Lwow*, za służbę odznaczającą się gorliwością i podjęte prace w kremlińskiey szkole architektoniczney, wyniesiony na Rzeczywistego Radcę Stanu.

— Przez naywyższy ukaz d. 13 października, w nagrodę gorliwością odznaczającey się służby, sztabs lekarze *Simkowski* i *Przesmycki*, lekarz *Pochwaliński*, Doktorowie Medycy *Oczapowski* i *Ber*, sztabs-lekarze *Rydkin*, *Jabs* i *Sacharow*, mianowani assesorami kollegialnymi.

— Przez naywyższe ukazy do kapituły orderow rossyyskich: *d. 19 paździer.*, w nagrodę znakomitego męztwa i waleczności, okazaney w bitwie przeciw polskim buntownikom d. 7 czerwca, mianowany kawalerem orderu *ś. Anny 2giey klassy*, dowodzący mińskim półkiem pieszym Podpółkownik *Krahelski*. — *D. 21 paździer.* po zaświadczeniu Jenerała Piechoty, Hrabiego *Tołstoja*, o gorliwey służbie i odznaczeniu się w bitwach z polskiemi buntownikami, nayłaskawiey mianowani kawalerami orderu *ś. Włodzimierza*, kurlandzki ober-forsztmistrz Radca Kollegialny, Kamerher *Manteifel*, 3ciey klassy, a Pocztmistrz Połągowski Radca honorowy *Francen* i gubernii Wileńskiey powiatu Oszmiańskiego Marszałek, odstawny sztabs-kapitan *Feldmann*, tegoż orderu 4tey klassy. — *D. 22 paździer.* CESARZ JEGOMOŚĆ na okazanie szczególnego SWEGO zadowolenia będącym w służbie N. Cesarza Austryackiego rotmistrzom: Baronowi *Hompeszowi* i Hrabi *Kabaliniemu*, oraz Kapitanowi *Kerberowi*, za czynne uczęstnictwo w bitwach z polskiemi buntownikami, raczył ich mianować kawalerami orderu *ś. Anny 3ciey klassy z kokardą* — *D. 25 października*: Dowódzca odwodowego batalionu 7go półku strzelców Podpółkownik *Eysmont* orderu *ś. Anny 2giey klassy*; sprawujący obowiązki Policmeystra staroruskiego, Major 4go półku Karabinierów *Jasiński* tegoż orderu 3ciey klassy. — Orderu *ś. Włodzimierza 4tey klassy*: sztabs-lekarze *Borowski*, *Stefani*, *Czulicki* i porucznik polowych inżenierów *Zielonko*.

— *Naywyższy Reskrypt J. C. M. do P. Małorossyyskiego Wojennego Gubernatora, Jenerała-Adjutanta Xiążęcia Repnina.*

Xiążę Nikołaju Grzegorzewiczu! Ze wszystkich doniesień waszych z zadowoleniem dostrzegałem chwalebną serdeczność i płomienistą gorliwość, z jakiemi Dworzaństwo i zgromadzenie kozaków powierzonych wam guberniy Półtawskiey i Czernihowskiey przykładały się do formowania działających szwadronow Małorossyyskich półkow kozackich, teraz na służbę już wysłanych. Biorąc to za nowy dowód tey niezachwianey wierności ku Tronowi i Oyczyźnie, którą zawsze się odznaczało Szlachetne Dworzaństwo i zgromadzenie kozakow gubarniy małorossyyskich, przyjemnie MI poruczyć wam, oświadczyć im za to szczególnieysze MOJE zadowolenie i zupełne przyznanie. Zostaję z resztą zawsze ku wam przychylnym.

Na autentyku podpisano własną JEGO CESARSKIEY MOŚCI ręką:

NIKOŁAY.

w Carskiém-Siele
14 Września 1831 roku.

— CESARZ JEGOMOŚĆ d. 24 października utwierdzić raczył opinią Rady Państwa, przyznającą prawa dworzaństwa podoficerowi, *Albura-Achmet-Paszy-Oglu*, jako pochodzącemu od władzcy obwodu Tabassarańskiego, przyłączonego do Imperyum Rossyyskiego w 1802gim r., a władzcy ci mieli dane rangi, do których przywiązane jest dziedziczne dworzaństwo.

— Przez ukaz okolny Rządzącego Senatu 1go depart. pod 19 listopada, obwieszczono o uznaniu *Hugona Walanda*, honorowym wice-konsulem francuzkim w St.-Petersburgu, z dozwoleniem zaymować się czynnościami konsulskiemi, przez poselstwo francuzkie jemu powierzonemi. (*G. S.*)

Wilno dnia 1 listopada.

W zeszłym miesiącu, potrzebowano ztąd do Królewstwa Polskiego, prostego sukna i płótna; lecz ponieważ tych towarow nie było w zapasie, przeto musiano się po nie udać do guberniy Wielkorossyyskich; śrzednie gatunki sukien, zbywają się tu nader korzystnie. Zjazd Żydów, dla zakupowania pomienionych i innych towarow, coraz się zwiększa, i powiedzieć można, iż w ogólności handel w tym kraju staje się coraz pomyślnieyszym, zwłaszcza gdy z Moskwy przywozi się coraz więcey towarow. — Podług wiadomości z Pruss, w Królewcu niedostatek towarow rossyyskich mocno się czuć daje; szczególniey zaś poszukują tam skór wołowych i drzewa. — Za *beczkę* pszenicy płacą tu po 11, żyta po 6 r. sr., jęczmienia po 4 r. 50 k. sr., a owsa po 3 r. sr. (*T. P.*)

Warszawa dnia 5 Grudnia.

Most między *Warszawą* a *Pragą* dziś lub jutro ma bydź przywrócony. Kra jeszcze płynie, lecz przewóz ułatwia związek.

Na ostatnich targach warszawskich płacono za korzec żyta zł. od 21 do 24. Pszenicy od 28 do 32. Jęczmienia od 21 do 23. Owsa od 12 i pół do 13. Siana furę jednokonną od 25 do 40; parokonną od 18 do 60. Słomy furę od 12 do 20.

— *Dnia 6* —

Postanowieniem NAYJAŚNIEYSZEGO PANA z dnia 4 (16) listopada r. z. Pan Wilhelm *Neumann*, Fabrykant kapeluszy w *Warszawie*, otrzymał tytuł Kapelusznika Dworu Królestwa Polskiego.

Po wydaniu już dawniey 2ch poszytow dzieła o *Porządkach architektonicznych* przez budowniczego rządowego *Markoni*, wychodzi teraz na widok publiczny poszyt 3ci, po którym wkrótce także ukończony będzie i poszyt 4ty. Nabydź można całego dzieła w sklepie *Dal Trozzo* przy ulicy Senatorskiey.

Numer 4 tomu VII *Sylwana* z kwartału 4go r. z. 1830, którego druk z powodu ówczasowych wypadków krajowych przerwanym został, wydany będzie na następujący nowy rok, wraz z rocznikiem Królewskiego korpusu leśnego na r. 1832. Prenumeratorowie, którzy dotąd prenumeraty na ten Numer nie opłacili, z przysłaniem jey do redakcyi pospieszyć zechcą.

Znany z kilku dzieł uczonych i niezmordowaney pracy, pełen pięknych talentów literackich P. Konstanty *Słotwiński*, powierzoną ma sobie odtąd straż *Xięgozbioru Ossolińskich we Lwowie*, przez Nayjaśnieyszego Cesarza Austryackiego, zatwierdzonego instytutu. Wkrótce więc spodziewać się należy nowych płodow gorliwości tego ulubionego pisarza, i że dalszy ciąg tak nazwanego *Czasopisu Biblioteki Ossolińskich* wkrótce ogłoszony zostanie.

W zeszłym miesiącu przeniósł się do wieczności, przeżywszy lat 40 kilka, Stanisław *Re-*

gulski syn rzeźbiarza, szczególniey z popiersi w pierścieniach unixowych wsławionego i powszechnie uwielbianego z rzadkiego talentu za czasow Króla *Stanisława Augusta*. Od młodości swey Stanisław *Regulski* przykładał się do literatury i poezyi; gruntowna znajomość języka Włoskiego, Niemieckiego i Francuzkiego, czysty i surowy smak, wrodzony talent, wróżyły w nim znakomitego pisarza dla literatury oyczystey; pierwsze jego prace, jako to: przekład trajedyi *Machbeta*, przedstawiany dotąd na teatrze narodowym, ulotne poezye w pamiętnikach *Bentkowskiego* umieszczane, przekład *Meropy*, którey pierwszy akt znany jest publiczności, sprawdziły te piękne nadzieje; naybolesnieysze kalectwo, bo zupełna utrata wzroku, położyły tamę dalszym jego pracom. Niedolę swą znosił zmarły *Regulski* z nadzwyczayną cierpliwością i poddaniem się woli Przedwiecznego. Przymioty jego serca i duszy odpowiadały przymiotom umysłu, jednały mu szacunek wielu przyjaciół.

— *Dnia 7* —

Rząd Tymczasowy Królestwa Polskiego przez postanowienie z dnia 3 b. m. mianował Pana Ignacego *Cieszkowskiego*, Zastępcą Prezesa Dyrekcyi Główney Towarzystwa Ziemskiego Kredytowego.

Obywatele Miasta Stołecznego *Warszawy*, licznie codziennie zbierają się w mieysca oznaczone dla ponowienia przysięgi wierności Nayjaśnieyszemu Cesarzowi i Królowi NIKOŁAJOWI I, oraz J. C. W. Cesarzewiczowi, Wielkiemu Xięciu Następcy Tronu. (*Gaz. War.*)

Francya.

Paryż dnia 13 listopada.

Na posiedzeniu dnia 10, izba deputowanych zaymowała się roztrząsaniem prawa o podnoszeniu do stopni wyższych w woysku, którego kilka artykułow przyjęto. — Na posiedzeniu dnia 11, słuchała raportu komissyi roztrząsającey projekt do prawa, względem zaprowadzenia odmian w prawodawstwie kryminalném. Komissya zwraca uwagę rządu na karę śmierci cywilney, którey zniesienie wiele sądów królewskich uznało za rzecz potrzebną; sądzi ona, iż przyzwoiciey byłoby, stosownie do żądania wielu tych sądów, założyć osady nakształt *Botany-Bay*. Komissya uznała także, iż wygnanie za występki polityczne, jest tylko napozor karą, którą lepiey byłoby zmienić na więzienia osobiste. Uczyniła ona także niektóre odmiany co do kar, stanowionych na występek podpalania. Raport ma bydź wydrukowany i rozdany. — P. *Argout*, minister handlu i robót publicznych, przedstawił projekt do prawa względem składow, tranzytu i nowey taryffy opłat na komorach celnych, oraz projekt do prawa, którego celem jest zezwolić na przyjęcie ofiary podawaney przez P. *Galabert*, zaprowadzenia na jego ayzk i stratę nowego kanału, który będzie się nazywał kanałem Pireneyskim, i który połączy morze Śrzódziemne z Oceanem, przez poprowadzenie kanału południowego do *Bajonny*. Potém, izba zaymowała się dalszém roztrząsaniem prawa, o podnoszeniu do stopni wyższych w woysku. — Posiedzenie dnia 12, poświęcone było na przyymowanie prośb; między innemi, godną jest uwagi petycya mieszkańców depar. *Mozelli*, którzy żądają, ażeby zwłoki marszałka *Neya*, były złożone w *Panteonie*; petycya ta, odesłaną została do prezesa ministrów.

— Izba parow, na posiedzeniu dnia 10, przyjęła większością 66 głosow, przeciwko 4, projekt do prawa względem wydatku nadzwyczaynego, w ciągu roku 1831, na koszta naprawy sali obrad izby deputowanych.

— Utrzymują, iż dochod z podatków ubocznych w ciągu ostatniego miesiąca, przewyższał o 3,200,000 fr., dochod z odpowiedniego przeciągu czasu w roku 1830.

— Ukończono w biórach ministeryum spraw wewnętrznych pracę, skutkiem którey, trzysta sześćdziesiąt krzyżow legii honorowey ma bydź rozdanych między gwardyą narodową paryzką.

— Gazeta *Messager des Chambres*, ogłasza następującą listę przedmiotów skradzionych w gabinecie medalow biblioteki królewskiey: 1). Wielka czasza złota, mająca 6 cali śrzednicy z płaskorzeźbą, która wysadzana jest bizantyńskiemi medalami; 2) czasza wyzłacana z wyobrażeniem w płaskorzeźbie króla, z dynastyi Sassanidów; 3) rozmaite przedmioty, znalezione w grobie *Childeryka*, jako to: pszczoły północne, pierścień złoty i t. d., złota pieczątka *Ludwika XII*, starożytna bulla złota, wielki medal złoty *Ludwika XIV*, wyobrażający front *Luvru*; 4) złote medale greckie i rzymskie, t. j. 53 złotych medalow Syrakuzańskich, i 5 medali królów Epirotów (1 *Neoptolema*, 2 zaś *Pyrrusa*); zbiór złotych medalów Cesarzów, licząc w to wielki medal; w ogóle sztuk 95; medale, od czasów *Syxta Pompejusza* do *Justyna II*, w ogóle 3192 złotych medalów; 5) złote medale nowożytne, t. j. 37 medalów królów francuzkich od *Karola VII* do *Ludwika XIII*, 125 medalów *Ludwika XIV*, 75 *Napoleona*, 4 *Ludwika XVIII* i *Karola X*, 20 medalow wybitych na cześć wielkich ludzi Francyi, zbiory *Ludwika XIV* i *Ludwika XV*, w ogóle sztuk 454; zbiór papieżow 65 medalow. Szacują wartość materyalną wszystkich przedmiotow skradzionych na 500,000 fr. — Policya powzięła już niejakié ślad o sprawcach tey kradzieży. Uwięzienie niejakich *Fossarta* i *Drouillet*, przy których znaleziono znaczną ilość złota, zdaje się bydź pierwszym znakiem. Pierwszego poznali urzędnicy biblioteki, iż często tam przebywał, a szczególniey w gabinecie medalów.

— Donoszą z departamentu Niższych Pireneów pod dniem 5 listopada: „Naypewnieysze wiadomości, stanowią ogólną liczbę zbiegów francuzkich zebranych w *Valladolid* 46. Dwudziestu ich jeszcze się tam znayduje. Inni wcieleni do 16go półku liniowego hiszpańskiego, ściągnęli na siebie przez swe postępowanie, surowość rad wojennych; wielu skazanymi zostało do prezydyow; inni zbiegli, bawią się na wsi włóczęgą.

— Jey Król. Wysokość Xiężna *Leuchtenbergska*, przybyła do *Meudon*, w celu znaydowania się przy rozwiązaniu połogu swey córki, Xiężney Braganckiey, małżonki *Don Pedra*.

— Czytamy w gazecie *Patriote du Puy-de-Dome*: „Jenerał *Lafayette*, który mimo stronnictwa, jakiego się trzyma w interessach politycznych, nie zaniechał nigdy skromnego zatrudnienia rozsądnego rolnika, który przez swe starania, w przeciągu lat kilku, podwoił dochody majątku swego *Lagrange*, otrzymał nagrodę zachęcenia (800 fr.), która przyznaną mu została przez radę jeneralną departamentu *Sekwany* i *Marny*, za udoskonalenie zwierząt domowych. Dwa wieprze dziwney wielkości, i wół ogromney tuszy, przedstawione do konkursu, poświadczyły o użytecznych zatrudnieniach nowoczesnego *Cyncynnata*.

— Wiadomości od Jenerała *Boyera* z *Oranu*, są następujące: *El Hammery*, gubernator z ręki cesarza Marokańskiego, kusząc się zdobyć je bez żadnego skutku przez dni ośm, cofnął się do fortecy *Maskary*, gdzie wyrznął w pień 200 Turków, którzy jey strzegli, chociaż mu ją sami oddali. Ten przykład skłoni bez wątpienia Turków, strzegących jeszcze *Tremecenu* i *Mustaganimu*, iż będą się mężnie przeciw niemu bronili. (*J.d.S.P.*)

Anglia.

Londyn d. 11 listopada.

Processya lorda majora do *Guildhall* odbyła się dnia 10 sposobem zwyczaynym. Lord-major, aldermanowie i szeryfowie udali się w karetach galowych do nowego mostu londyńskiego, gdzie czekał na nich statek bogato ozdobiony, który ich zawiozł do mostu Westminsterskiego. Wszyscy ministrowie gabinetowi znaydowali się na obiedzie w *Guildhall*, oprócz hrabiego *Greja* i

lorda *Melbourne*, którzy wymówili się przyczyną niedomagania. Całe ciało dyplomatyczne i sędziowie na nim się także znaydowali. Stół zastawiony był na 1,300 osób. Lord-major wzniosł toast za zdrowie Króla, Królowey, woyska, floty, miasta *Londynu* i ministrów. Po obiedzie był wielki bal, który przeciągnął się do poźna wnocy.

— Dowiadujemy się z gazety *Canton-Register* pod dniem 26 maja, iż wielkie wszczęły się niesnaski między Anglikami a Chińczykami. Od niejakiego już czasu postępowanie władz chińskich w *Kantonie*, wzbudzało obawę zerwania w komitecie kupców angielskich. Jeden z negocyantów Hongs został oskarżony o występne znoszenie się z Anglikami i zaprowadzony do więzienia, gdzie umarł. Dnia 12 maja rzeczy zaszły daley. *Fou Youen* i *Hoppo* zbroyną ręką wpadli do faktoryi angielskiey, wyłamali drzwi, naygrawali się z portretu królewskiego i innych dopuścili się gwałtowności. Listy z *Kantonu* donoszą, iż znaczna część faktoryi została spaloną przez Chińczyków i do szczętu zniszczoną. Komitet kupców angielskich, wydał dnia 21 maja uwiadomienie, że w teraźnieyszych okolicznościach handel nie może bezpiecznie bydź prowadzonym, i że wszystkie stosunki handlowe między Anglią a Chinami ustaną od dnia 1 sierpnia, jeśliby do tego czasu nie otrzymano zadosyć uczynienia. W chwili, kiedy pomienione bezprawia popełnione były w *Kantonie*, żaden tam nie znaydował się okręt angielski.

— *Dnia 15.* —

Papiery publiczne. Konsolidy 82⅜.

Utrzymują, iż parlament zbierze się, dla odbywania spraw, przed 10 grudnia, i że ministeryum przedstawi bil przeciwko stowarzyszeniom politycznym, nazywającym się związkami politycznemi.

— Xiążę *Wellington*, w godności swey lorda strażnika pięciu bram, przybył do *Douvres* dla prezydowania na sądach kryminalnych. Obrano środki ostróżności i chciano mu dodać straż honorową, którey jednakże nie przyjęł, jakoteż wystrzałów z dział, którémi tak często był witany za powrótem do Anglii; spokoyność zgoła nie była zamięszaną w *Douvres*.

— Zawiązała się między naszemi gazetami sprzeczka względem zaraźliwości cholery. *Kuryer* utrzymuje, iż nie jest zaraźliwa, gazeta zaś *Times* twierdzi przeciwnie.

— Donoszą z *Portsmouth* pod dniem 12, że okręty *Revenge* o 78 działach i *Magicienne* o 24, należące do eskadry stojącey przy *Dunes*, zawinęły do tamecznego portu. Eskadra, która znayduje się jeszcze przy *Dunes*, składa się z następujących okrętów: *Talavera, Wellesley, Tribuna, Galatea, Curaçao, Imogenes, Tweed, Charybda* i *Brisk.* Poseł angielski w *Hadze* miał jakoby uwiadomić admirała *Warren*, że, podług wszelkiego prawdo-podobieństwa, nie będzie potrzeby, iżby eskadra znowu pokazała się przy brzegach Hollandyi, ponieważ rząd tego kraju uwiadomiony został o zebraniu się i celu tey eskadry.

— Jeden z herstów rozruchów zaszłych w *Bristolu*, przytrzymany został w *Liverpoolu*.

— Donoszą, pisze gazeta *Morning-Herald*, że okręty należące do projektowaney wyprawy *Don Pedra* będą oddane, lecz zostaną zmnieyszone co do broni i zapasów wojennych, tak, iż tylo tylko będą użyteczne, ile są okręty kupieckie. Wyprawą mają kierować, oprócz margrabiego *Palmelli*, margrabia *Loulé*, hrabia *Alva* i jenerał *Saldanha*. *Kuryer* donosi, iż wiadomość o zdjęciu sekwestru z jednego z okrętów *Don Pedra* jest przedwczesną: wszystkie bowiem jeszcze zostają pod sekwestrem, i niewiadomo nawet, jakie są względem nich zamiary rządu.

— Komitet kupców angielskich donosi z faktoryi *Makao* pod dniem 20 maja, co następuje: „Dway członkowie komitetu udali się do *Kantonu*, żądając zadosyć uczynienia za złe obeyście się, którego doznali ze strony rządu chińskiego; lecz przełożenia ich nie były wysłuchane, i własność kompanii ciągle jest niszczoną; krajowcy, którzy do tego są użyci, muszą pracować dniem i nocą; dało się nawet słyszeć komitetowi, że to był tylko początek podobnych środków, a komitet otrzymał proklamacyą, wydaną przez znakomitszych urzędników *Kantonu*, skutkiem jey używanie do posług krajowców i składanie prośb przy bramach miasta jest zabronione, wszelka kommunikacya z *Kantonem*, za pomocą statków cudzoziemskich jest zakazaną, i oddziały żołnierzy chińskich wysłane są dla pilnowania okrętow, stojących na kotwicy w *Hampoa*. Do proklamacyi dołączona jest pogróżka, iż, jeśliby cudzoziemcy nie zastosowali się do rozkazów rządu, zostaną wypędzeni z kraju i zabroniony im będzie na zawsze wstęp do *Kantonu* dla prowadzenia handlu." Około 500 Chińczyków było użytych do zbicia budowy faktoryi angielskiey w *Kantonie*; zbijanie to zostało już ukończone. Dnia 21, sekretarz komitetu przybył do *Kantonu* z przełożeniami do rządu, które złożył na pełném zgromadzeniu negocyantów *Hongs*, oraz oddał klucze od zabudowań kompanii rządowi; ale gdy *Hongowie* nie chcieli tego przyjąć, sekretarz złożył je sam u oficera, który zwyczaynie przyymuje prośby przy bramach miasta. *J. d. S. P.*)

— *Dnia 18* —

Wczora i dzisia odprawili ministrowie radę gabinetową, jak mówią, względem urządzenia środków przeciw rozszerzeniu się *cholery*. Z *Sunderland* nadeszły nie bardzo zaspokojające wiadomości.

Korrespondent Hamburski umieścił z listu z *Londynu* z d. 18 listopada następujące wyjątki: „Poczyniono tu znaczne zakłady, że hrabia *Grey* odstąpi swego urzędu i stawiano 3 przeciw 2, że przed świętami Bożego Narodzenia, albo przed zebraniem się na nowo parlamentu zaydą istotne zmiany w gabinecie. Wspierający to mniemanie złotem, są właśnie ci sami, którzy znali większość głosów w izbie wyższey za odrzuceniem bilu o reformie; dla tego teraźnieysze ich mniemania tém bardziey zadziwiają. Podług planu nowych politycznych działań, lord *Brougham* ma bydź pierwszym ministrem, Pan *R. Peel* wielkim podskarbim kanclerzem skarbu, lord *Lyndhurst* lordem kanclerzem, a Xiążę *Wellington* naczelnym wodzem. Gazeta *Morning-Chronicle* pisze, że zaszło nieporozumienie między pewnemi wyższemi osobami; przeciwnie zaś gazeta *Sun* zapewnia, że domysł ten jest bezzasadny, gdyż Król udzielił hrabiemu *Grey* blankiet do mianowania nowych parów. Niejaki P. *Place* oświadczył nie dawno na pewném zgromadzeniu, iż ministrowie chcieliby chętnie odwlec zebranie się parlamentu, gdyż nowy bil nie jest jeszcze wykończony.

Odprawiona wczora rada gabinetowa, zaymowała się pytaniem: jak długo parlament ma bydź na nowo odroczony.

Dzisieysza gazeta *Atlas* pisze: jest rzeczą pewną, iż parlament jutro będzie znowu odroczony, lecz nie wiadomo, na jak długi czas. Zachodzi wątpliwość, czy Król zwoła radę tayną w *Londynie* lub w *Brighton*. Mniemają, iż na niey przełożone będą Monarsze zasady nowego bilu reformy, i że odroczenie parlamentu, jeśliby tego do pomyślnego skutku powyższego zamysłu trzeba było, przedłuży się aż po świętach Bożego Narodzenia."

Gazeta *Goniec* twierdzi, iż nie ma powodu przypuszczenia, aby ministrowie względem bilu o reformie znaydowali nowe trudności. Powodzenie tego środka jest niechybne, jakieykolwiekby drogi rząd użył do jego osiągnienia. Nowy bil w niczém się różnić nie będzie od bilu lorda *Johna Russel*. W duchu popularnym, jeżeliby można, jeszcze będzie mocnieyszy. Ta sama liczba dawnych miasteczek utraci prawo głosowania, chociaż może będą poczynione niektóre zmiany względem pojedyńczych mieysc, a zastępcy odsuniętych miasteczek wszyscy podzieleni będą na hrabstwa i wielkie miasta. Podrzędne szczegóły bilu, mianowicie przepisy względem zbierania głosów i

wpisywania, będą poprawione w duchu, dążącym do rozległeyszego śrzodka.

Xiężna *Dino*; siostrzenica Xiążęcia *Talleyrand*, bawi w zamku *Wolmer*, dokąd udała się dla odwiedzenia Xięcia *Wellingtona*.

Onegday mieliśmy dzień bardzo mglisty. Żaden statek nie odważył się płynąć na *Tamizie*, aby się nie wystawił na naywiększe niebezpieczeństwo, a statki parowe, przybywające do *Londynu* lub odpływające, zatrzymały się. Statek parowy z *Ostendy*, który w zeszły wtorek wypłynął, mógł dopiero w piątek przybydź do lądu.

— *Dnia 22* —

Wczoray o godzinie wpół do 2giey po południu, przybył Król Jmć z *Brighton* do tuteyszey stolicy, i przewodniczył w pałacu *St-James* na tayney radzie; na którey postanowiono odroczyć parlament do dnia 6 grudnia. Odroczenie to ogłosił natychmiast lord kanclerz w Izbie wyższey, a Xiążę *Richmond* i lord *Holland*, towarzyszyli mu jako kommissarze królewscy. Monarcha, dawszy jeszcze kilka posłuchań, i wysłuchawszy rekordera Londyńskiego, wrócił o godzinie 9tey wieczorem do *Brighton*.

Wiadomość o bliskiém zwołaniu Parlamentu, sprawiła tu wielką radość, i cena papierów skarbowych, podniosła się blisko jednym procentem.

Odezwa królewska wczoray wydana, zabrania przystępować do tworzących się antipolitycznych towarzystw, niezgodnych z prawem, pod zagrożeniem kar ustawami przepisanych.

Gazeta *Morning-Post* doniosła, iż lord Kanclerz, będąc ostatnim razem w *Brighton*, nie znaydował się na obiedzie u Monarchy, a ztąd wniosła, iż stracił zaufanie Króla. Doniesienie to zbija Gazeta *Globe*, i twierdzi, iż lord Kanclerz, jak dawniey, tak i teraz, posiada zaufanie Monarchy w naywyższym stopniu.

Piszą z *Portsmouth* pod d. 19 b. m. — „Okręty *Madagascar* o 46, i *Kent* o 78 działach; przybyły tu z *Malty*, zkąd dnia 29 września wypłynęły; znaydował się na nich 85ty półk, który, wysiadłszy na ląd; otrzymał rozkaz udania się natychmiast do *Winchester*. Gdy okręty te płynęły około nowey wulkaniczney wyspy, *Grahama*, nie postrzegły żadnego wybuchu ognia. — Statek przewozowy *Britomart*, przybył wczoray z wyspy *Fernando-Po*, zkąd dnia 11 września wypłynął. Naówczas grassowała tam znowu zaraźliwa choroba, na którą wiele ludzi umarło.— Flotta, pod dowództwem Admirała *Warren*, ciągle jeszcze stoi w *Dünes*; mniemają atoli, iż wkrótce uda się w rozmaite strony, gdy coraz bardziey niknie podobieństwo wyprawy przeciw Hollandyi.

Nadeszły wiadomości z osad naszych. Z przylądka *Dobrey Nadziei* donoszą, iż Gahtasowie zamordowali kilku osadników, na posiadłości Angielskiey w *Port-Natal*. Rzeź byłaby większą, gdyby znaczna część osadników nie schroniła się do innych osad. — Nad rzeką Łabędzią, wychodzi w nowo założonėm mieście *Freemantle*, gazeta pod napisem: *Dziennik Zachodnio-Australny*. (*G. W.*)

Sprawy Niderlandzkie.

Bruxella dnia 14 listopada.

Na posiedzeniu dnia 11, izba reprezentantów, odrzuciła większością 37 głosów przeciwko 24, projekt kommissyi, ażeby odesłane zostały do komissyi śledczey kwestye uczynione przez P. *Gendebien* względem niepowodzeń, których doznała armia belgicka; izba postanowiła wyznaczyć w tym celu szczególną komissyą śledczą.— Na posiedzeniu dnia 12, izba przyjęła większością 62 głosów przeciwko jednemu wydatki tymczasowe, oznaczone dla ministrów skarbu na czwarty kwartał.

— Wiadomość o przybyciu bankiera *Rotszylda* do *Bruxelli*, doniesiona przez wiele gazet, jest fałszywa. Mówią o pożyczce, którą rząd ma zamiar zawrzeć z domem *Rotszylda*. Jedna z naszych gazet powiada, że P. *Rotszyld* przyrzekł istotnie ku końcowi miesiąca października uskutecznić tę pożyczkę, lecz przed kilką dniami uwiadomił, iż nie pierwey podeymie się to uczynić, aż Król hollenderski przyymie traktat pokoju.

— Powiadają, że P. *Nothomb* będzie mianowany ministrem do Stanów Zjednoczonych Północney Ameryki.

— *Dnia 18* —

Na posiedzeniu izby reprezentantów dnia 14, P. *Nothamb* rozwinął swóy projekt względem wynagrodzeń mających się udzielić osobom, któreby zamierzały osiąść w Belgium, opuszczając części kraju, które mają bydź ustąpione Hollandyi. Postanowiono wziąć ten projekt pod rozwagę, i odesłano do sekcyi.

— P. *Pencranda* wyjechał dnia 15 do *Londynu*; P. *Faber* nie pojedzie tam, gdyż rząd dla oszczędzenia kosztów postanowił wysłać jednego tylko komisarza do Konferencyi Londyńskiey.

— Gazeta *Emancipation* twierdzi, że Konferencya Londyńska dała dnia 10 t. m. odpowiedź ze strony pięciu mocarstw na uwagi pełnomocników Króla Hollenderskiego, zawierającą, że 24 artykuły nie mogą w niczém już bydź odmienione, i że Konferencya uczynić tego nie ma nawet prawa; że Królowi Hollenderskiemu zostawione jest prawo wybierania pokoju lub woyny, i że J. K. Mość ze swojey strony, powinien uznać Konferencyi prawo obierania śrzodków, jakie ona uważa bydź za naystosowniéysze do przecięcia kroków nieprzyjacielskich. (*J. d. S. P.*)

Wiadomości Rozmaite.

Oto jest obrachunek, podany przez gabinet królewski Francuzki, za zasadę przyszłey listy cywilney. Król: wydatki osobiste 100,000 fr.; szkatułka 300,000; gabinet 60.000; biblioteka, prenumerata rycin 258,000. — Królowa i dzieci, mające mniey niż lat 15: wydatki osobiste i łaski, 1,000,000 fr. — Służba woyskowa (adjutanci królewscy) 360,000; kaplica 40,000; — Muzyka, loże teatru, przedstawienia benefisowe 300,000; — Potrzeby domowe: płaca sług 650,000; liberya 200,000; bielizna, praczkarnia, 160,000; opał 250,000; światło 870,000; kuchnia 750,000; piwnica 180.000; — Wydatki na staynią, na 300 koni 900,000; stado w Meudon 120,000; — Zarząd domu 410,000; Archiwa koronne 23,500; — Skarb koronny: skarb 320,000; skrzynka żołnierzy wysłużonych 850,000; wsparcia, pensye, 1,500,000. — Sprzęty: ruchomości osobiste, naprawy, 1,200,000; rękodzielnie w Sèvres 326,000; fabryka Gobelinów 288,000; fabryka w Beauvais 78,000; — Sztuki piękne i muzeum 450,000; wyroby sztuki 500,000; monety i medale 406,000; — lasy i zabudowania 1,100,000; mieszkania własne i utrzymanie ich; 3,050,000; — Wydatki na utrzymanie zdrowia 80,000; — Wydatki nadzwyczayne: koszta podróży 1,000,000; uczty i uroczystości 400,000; podarunki 150,000; zapas tymczasowy 200,000; wydatki rozmaite 100,000 fr. — W ogóle 18,691,500 fr.

— Kilku młodych Greków, bawiących w Paryżu, umieściło w gazecie *Courrier* artykuł, w którym, poniżając rządy hr. Capodistrias, usiłowali morderstwo jego, jeżeli nie usprawiedliwić to wystawić przynaymniey, jako zdarzenie nader pomyślne dla Grecyi. Obronę prezydenta, w gazecie *Journal de Débats*, wziął na się P. Eynard; (znany Filohelen w Europie) i odpowiadając na pytanie pomienionych osób, co prezydent od czasu przybycia swojego do Grecyi, pożytecznego zrobił? pisze pomiędzy innemi, co następuje: W krótkim czasie rządów swoich, prezydent założył znaczną liczbę szkół wzajemnego uczenia, których w samym Peloponezie, znayduje się dziś 114; w Nauplii założył szkołę woyskową, w Poros seminaryum, w Eginie dóm dla sierot, liczący dziś 500 wychowańców, dwie szkoły: jedną wzajemnego uczenia, drugą zaś języka greckiego, filologii, początkow matematyki, nauk fizycznych, rysunkow i t. p. i drukarnie. Daley, z darow przyjacioł założył bibliotekę, muzeum starożytności greckich, posiadające dziś przeszło 1500 dawnych naczyń, lamp i t. p. W Tyryncie

DODATEK

założył wzorowy folwark dla doskonalenia rolnictwa, a między Argos i Nauplią, urządzoną została droga publiczna. Wszystkie gałęzie zarządu, zostały udoskonalone; dochody, które przy objęciu przezeń rządow, zbliżały się do zera, przechodzą dziś 4,000,000 fr.

— 9cio-letni Xżę d'Aumale, czwarty syn Króla Francuzów, 7 b. m. wpisany został za ucznia do gimnazyum Henryka IV, i oddany, pod dozorem dotychczasowego nauczyciela swojego P. Cuvillier-Fleury, pod wiedzę dyrektora tego zakładu. Wstępuje on do klassy 7mey i przeyść ma wszystkie kursa, które brat jego Xżę Joinville (wychowywany w teyże szkole) przerwać musiał, odkąd przeznaczony został na marynarza.

— Antoni Oleszczyński Professor (ale we Włoskiém znaczeniu *professore*) akademii we Florencyi napisał. „Uwagi o polskich dziełach sztuki i pomnikach," wkrótce mające wyyść z druku, z rycinami celnieyszych dzieł Polskiey obrazowey sztuki. Pracę swoję przypisał żyjącym dziś celnieyszym Polskim kunsztmistrzom Lipińskiemu, Mireckiemu, Sowińskiemu (muzykom), Oleszkiewiczowi (zmarłemu tu w Petersburgu w r. przeszłym malarzowi) i Kislingowi (nauczycielowi sztycharstwa w Wilnie). (*)

C h o l e r a   z a   g r a n i c ą.

Od zjawienia się cholery po 76 dzień jey trwania na 1,000 mieszkańcach umarło.

We Lwowie		57, 60.
— Mitawie		38, 89.
— Rydze		31, 85.
— Poznaniu		19, 96.
— Gdańsku		15, 68.
— Królewcu		14, 36.
— Petersburgu		13, 40.
— Elblągu		11, 12.
— Stettinie		7, 92.
— Berlinie		5, 64.
— Wiedniu	do 56 dnia	6, 00.
— Wrocławiu	— 44 —	6, 76.
— Magdeburgu	— 40 —	7, 70.
— Hamburgu	— 36 —	3, 08.
— Potsdamie	— 44 —	1, 06.

W Prussiech po 12 Listopada:

Prowincye.	w Obwodach rządowych.	Zachorowało.	Umarło	Wyzdrowiało.	
Pruska	4	20,563	12,231	7,418	
Poznańska	2	10,542	6,037	3,631	
Szląska	5	2,045	1,191	594	
Brandeburska	2	4,664	2,827	1,726	z Berlinem
Saska	1	606	360	189	
Pomorska	2	1,393	847	488	
Ogół		39,812	23,493	14,046	
W tey liczbie w miastach: Berlinie, Królewcu, Gdańsku, Poznaniu, Wrocławiu, Magdeburgu i Stettinie		8,411	5,269	2,797	

---

	zachorowało.	wyzdrowiało.	umarło.	zostało.
W Berlinie po d. 22 List.	2,193	765	1,384	44
— Królewcu po — 17 —	2,116	827	1,271	28
— Wiedniu po — 14 —	3,730	1,715	1,775	239
— Hamburgu po — 19 —	814	292	434	88

W Anglii w Sunderland po 10 list. zach. 35, um. 22, wyzdr. 1.— W Węgrzech od 13 czerwca po 7 list. dotkniętych cholerą mieysc było 3,745, a w nich ludzi 421,521, z których wyzdr. 204,085, um. 183,163; choroba ustała w 1,545 mieyscach, nanowo wybuchła w 18tu.— W Warszawie 13go i 14go listop. znowu wiele osób zachorowało na cholerę, i to bardzo gwałtowną. (*T. P.*)

Ogłoszenie.

1 Rada Opiekuńcza Moskiewska CESARSKIEGO Domu Wychowania niniejszém ogłasza, iż w niey będzie się przedawał z aukcyynego targu oddany na ewikcyą za uchybieniem terminu nieruchomy majątek Gwardyi Półkownikowey Natalii Alexandra córki Sawieljewey, Witepskiey Gubernii, Surażskiego powiatu, przy wsi Wereczu dwornych 8, wsiach: Pawluczkowie 22, Wereczu 4, Chołujach 30, Hłazunach 19, Sołodnikowiczach 46, Masiejewie, 44, Karnilinie 35, Kasinkowie 40, Brodach 19, Zukowie 9, Zujewie 11, Kowaljewie 44, Isandrach 26, Borkach 26, Kolcach 28, Saczonkach 32, Stajach 34, Tiłkowych Niwach 51, Hrybulach 52, Prywalnach 25, Arżywicach 25, Szewniewie 14 i Maraszuie 12, w ogóle 656 dusz; jakowy majątek przedaje się z narodzonemi po rewizyi, z całą należącą do nich ziemią i wszelkiém na niey zabudowaniem, i z przelewem długu Rady na 26 lub 37 lat kto zechce wedle dawnieyszego świadectwa na prawidłach kassy zachowawczey; targi naznaczają się: pierwszy 5, drugi 12 i trzeci 16 dnia maja 1832 roku. Zaczém życzący kupić zechcą przybydź do Rady Opiekuńczey na wyrażone targi na 10 godzinę z rana, zapisywać się zaś do targow codziennie, wyłączając dni świąteczne. Nowembra 17 dnia 1831 r.

Expedytor Strasznikow.

Expedytora Pomocnik Pomerancow. (692)

Uwiadomienie.

1 Roku 1831 miesiąca nowembra 18 dnia. Sąd Ziemski Powiatu Wołkowyskiego, do powszechney przez gazety Kuryera Litewskiego podaje wiadomości; że po ustaniu cholery w mieście powiatowém Wołkowysku, Urzędnicy tego Sądu kilkakrotnie dla sądzenia Spraw Cywilnych w porządku Aktoratowym, do miasta powiatowego zjeżdżali, lecz na doniesienie Palestry, że z powodu byłey niespokoyności i exystencyi w różnych mieyscach epidemiczney choroby, pod nazwaniem Cholera, nie była w możności z stronami skommunikować się, i uzyskać potrzebnych dla przygotowania się do odbywania głosów papierów; do sądzenia spraw przystępować nie mogąc, Sądy na dzień dzisieyszy, odroczyli — a za zebraniem się dnia dzisieyszego, gdy wszyscy Adwokaci takoż oświadczyli, że nie mając jeszcze nadesłanych od Stron papierów przygotować się do odbywania spraw nie mogli, a ztąd o odwołanie Sądów do dnia 12 następnego miesiąca decembra prosili — Przeto Sąd Ziemski Wołkowyski, przychylając się do takowego żądania, Sądy swoje do dnia 12 Xbra r. b., postanowił odwołać, i że w tym dniu do sądzenia Spraw Cywilnych przystąpi wszystkich Adwokatow i interessowane strony zawiadamia. — (w Protokóle Sądowym podpisy Urzędnikow następne:)

---

*) Czemuż przypisać, że imie tego naczelnego sztycharza, ucznia Saundersa, Morghena i Longhi, dotąd jest u nas niewiadome?

Prezydent Ostromęcki. Sędzia Michał Korczyc. Sędzia Józef Kalenkiewicz.

O zgodności z Protokółem poświadczam Sędzia Michał Korczyc.

Regent Tytularny Sowietnik Józef Kotkowski. (691)

---

2 Od Wileńskiego Gubernialnego Rządu. Dla rekrutów naznaczonego 96go naboru, z przyczyny zimowey pory, nie odbicie potrzebne półkożuszki; a zatém ogłasza się, iżby życzący podjąć się dostawy tych półkożuszkow, przybywali na 10 dzień teraźnieyszego Decembra prosto do zasiadających w rekruckich Urzędach, a mianowicie: do Jaśnie Wielmożnego P. Cywilnego Gubernatora i Kawalera w Mieście Wilnie, gdzie przyymować się będą rekruci z powiatu Wileńskiego, Trockiego i Oszmiańskiego; do Wileńskiego P. Vice-Gubernatora do Wiłkomierza i Swięcian, gdzie nabor rekrutow będzie się odbywał z powiatow Wiłkomierskiego, Kowieńskiego, Brasławskiego, Zawileyskiego i do Żmudzkiego Czasowego Obwodowego Naczelnika P. Jenerał-Majora i Kawalera Szyrmana, pod prezydencyą którego powinni bydź przyymowani rekruci z czterech Żmudzkich Powiatów: Telszewskiego, Szawelskiego, Rosieńskiego i Upitskiego. Dla zawarcia na takową dostawę kontraktów z tém jednakże, iż cena za półkożuszki nie powinna przewyższać ośmiu rubli pięćdziesięciu kopiejek, i że półkożuszki w takiey ilości powinny bydź dostawiane, jaka rzeczywiście będzie potrzebną w proporcyą rekrutów nie mających własnych półkożuszków, ponieważ przewyżka ich w żadném zdarzeniu na rachunek Skarbu nie może bydź przyjętą. D. 1 grudnia 1831 r. Assesor Józef Szulc.

Sekretarz Kowalenok.

Naczelnik Stołu Romuald Czarnocki. (689)

Podrad.

2 Od Wileńskiego Gubernialnego Rządu. Na oddanie reparacyi nowego mostu na rzece Wilence przy Arsenalskiey fortyfikacyi na rachunek mieyskich dochodow, która powinna bydź zaczęta z następieniem wiosny 1832 roku i skończona w nayprędszym czasie, odbywać się będą w Wileńskiey Skarbowey Izbie targi 16 dnia stycznia następującego 1832 roku, z przetargiem we trzy dni po nich; a zatem życzący podjąć się takowey reparacyi, mają przybydź do pomienioney Izby z pewnemi ewikcyami na pomienione terminy. Nowembra 30 dnia 1831 roku. (687)

Sowietnik i Kawaler Kazimierz Nowicki.

Sekretarz Jamont.

Za Naczelnika Stołu Jan Mickiewicz.

Przedaż.

2. Od Wileńskiego Gubernialnego Rządu. Na przedaż materyałów z rozebrania młynu Pani Radczyni Stanu Szpicnaglowey pozostałych, odbywać się będzie targ w Wileńskiey Skarbowey Izbie dnia 13 stycznia następującego 1832 roku i we trzy dni po nim przetarg; a zatém życzący kupić takowe materyały mają przybydź do pomienioney Izby w wyrażonych dniach. Listopada 30 dnia 1831 roku.

Sowietnik i Kawaler Nowicki.

Sekretarz Jamont.

Za Naczelnika Stołu Jan Mickiewicz. (688)

Do Dzierżawy.

2. Podaje się do powszechney wiadomości, iż skarbowe karczmy i domy szynkowe sytuowane w puszczy Białowiezkiey, przeznaczone są do wydzierżawienia na rok jeden od dnia 1go stycznia następującego 1832 roku, i na ten cel przeznaczona została licytacya w terminach 9 i 10 grudnia teraźnieyszego 1831 roku w Sądzie Ziemskim Powiatu Prużańskiego, a 17 i 21 tegoż miesiąca grudnia w Izbie Skarbowey Gubernii Grodzieńskiey. Życzący przeto uczęstniczyć w pomienioney licytacyi zechcą przybydź w pomienionych terminach z prawnemi kaucyami. Działo się na sessyi w mieście Grodnie 24 listopada 1831 roku.

Jakób Baranowski Radzca.

W obowiązku Sekretarza Łoba Skoczyński.

Kollegialny Sekretarz Michał Wołłk. (684)

---

2 Dnia 28 9bra bieżącego roku, po południu w domu WW. Romanowskich na ulicy Sawicz położonym, w mieszkaniu na drugim piętrze, zginął zegarek złoty angielski, Cylinder Nortona, repetier w dwóch kopertach złotych, bijący w dzwonek, przy nim łańcuszek na szyję stalowy, do kluczykow zaś złoty łańcuszek, a przy nim dwa kluczyki prostey roboty; ktoby postrzegł, raczy dostawić do Policyi, lub do aktora w teyże kamienicy mieszkającego, oprócz wdzięczności, właściwą odbierze nadgrodę. (686)

Inspektor Policyi Wileń. A. Makarewicz.

Uwiadomienie.

4 *S. J. Borodzicz* były Professor utrzymujący Pensyą płci męzkiey i Bibliotekę abonamentową ksiąg polskich w Wilnie przy ulicy Sawicz, w domu JW. Podbipięty, ma jeszcze do zbycia książki ułożone przez siebie dla użytku młodzi, jako to:

1 *Rysy charakterystyczne złego wychowania, czyli uczynki i mowy przeciwne grzeczności i t. d. po francuzku i po polsku 8vo kop. 60.*

2. *Tabella grammatyczna czasowań francuzkich i t. d. kop, 12½.*

3 *Grammatyka polska dla początkujących obiey płci 8vo kop. 30.*

4 *Rozprawa orthograficzna przeciwko przesadzonemu j na mieyscu y 8vo kop. 20.*

Policmeyster Półkownik Rutkowski.

(625)

	Czas Obserwacyi.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	Wiatr.	Stan powietrza.
Obserwacye meteorologiczne.	d. 2 o 2 po połud.	27 cal. 8 lin. 2 lin.	+ 2½ stopni.	Południowy	Pochmurno.
	d. 3 — — —	27 — 5 — 8 —	+ 4 — —	Południowy	Deszcz.
	d. 4 o godz. 8 rano.	27 — 6 — 11 —	+ 3½ — —	Połud.-zach.	Pochmurno.

Drukarnia A. Marcinowskiego.

Dozwala się drukować. Wilno. 1831. d. 4 Grudnia.

Cenzor *Leon Borowski.*